

4. 11. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Další (již 4.) změna parametrů exekučních srážek ze mzdy v r. 2022

Došlo již ke čtvrté letošní valorizaci nepostižitelných částek a nezabavitelného minima a dalších parametrů exekučních srážek ze mzdy, a to od 1. 10. 2022, která se v zaměstnavatelské mzdové praxi projeví od listopadu 2022. Nezabavitelná částka na povinného (dlužníka) vzroste tentokrát výrazně o 1687,50 Kč a nezabavitelná částka na jím vyživovanou osobu o 562,50 Kč. Nové parametry se budou týkat srážek ze mzdy a obdobných příjmů za říjen, zúčtovaných v listopadu, mzdy za listopad zúčtované v prosinci a příjmů za prosinec 2022, které budou zúčtovány v lednu 2023. Ale např. u srážek z důchodů se změny projevují bezprostředněji-jíž při srážkách z říjnové dávky (splátky) důchodu.

Parametry (limity) exekučních srážek ze mzdy (tj. zjednodušeno řečeno, kolik zůstává povinnému dlužníkovi a kolik je naopak sraženo ve prospěch oprávněných věřitelů), odvisí

1) od výše (částky) normativu nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel užívaného pro účely státní sociální podpory (a to bez ohledu na to, v jaké obci skutečně povinný (dlužník) žije, a to i když nebydlí v nájemním bytě) a

2) od výše (částky) životního minima jednotlivce (a to bez ohledu na to, jaké jsou rodinné poměry dlužníka a jeho domácnosti).

Tři základní parametry určující míru (rozsah) srážek ze mzdy

V závislosti na uvedených veličinách se vypočte (stanoví) výše nezabavitelných částek, které musejí vždy zůstat povinnému dlužníkovi, dále výše jednotlivých třetin čisté mzdy po odečtení nepostižitelných částek- určujících, kolik lze srazit pro přednostní a kolik pro nepřednostní pohledávky (dluhy)[\[1\]](#) nebo kolik naopak musí zůstat povinnému dlužníkovi, jakož i výše částky, nad kterou se sráží povinnému dlužníkovi bez omezení

- nezabavitelná (exekucí nepostižitelná) částka na (osobu samotného) povinného (dlužníka) - zaměstnance (popř. osobu pobírající určité peněžité částky - např. stanovené sociální dávky, s nimiž se při exekuci zachází jako se mzdou)[\[2\]](#) činí 3/4 součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení,
- nezabavitelná částka na vyživovanou osobu činí 1/3 nezabavitelné částky na povinného (dlužníka),
- částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy (po odečtení nezabavitelných částek) srazí bez omezení (resp. částka, do které se zbytek čisté mzdy rozděluje na třetiny), činí dvojnásobek součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení.

Nezabavitelné minimum

Sráží-li se ze mzdy v rámci exekuce pro nepřednostní pohledávky, zůstávají dlužníkovi jako nezabavitelné minimum jednak nezabavitelné částky (*na samotného dlužníka a na vyživované osoby* -

dohromady tvořící základní nezabavitelnou částku) a jednak (co do výše, a to bez ohledu na konkrétní rodinné poměry dlužníka - narozdíl od výsledného součtu nezabavitelných částek - limitované) dvě třetiny zbytku čisté mzdy, které zůstanou po odečtení nezabavitelných částek (samozřejmě pokud zbývají, tedy jestliže je mzda povinného dlužníka v dostatečné výši). Sráží-li se pro nepřednostní pohledávky, tak dlužníkovi zůstává jako nezabavitelné minimum jen celková nezabavitelná částka a jedna třetina zbytku čisté mzdy (po odečtení nezabavitelných částek).

Výše celkové základní nezabavitelné částky tedy vychází z individuálních poměrů povinného dlužníka-z počtu vyživovaných osob, naproti tomu částka, nad kterou se sráží bez omezení, je stejná pro všechny povinné dlužníky.

Změny klíčových veličin pro určení parametrů srážek v roce 2022: Trojí zvýšení (resp. navýšení) normativu nákladů na bydlení a dvojí zvýšení životního minima

Příslušný normativ nákladů na bydlení, každoročně nově vyhlášený, byl zprvu pro rok 2022 stanoven s účinností od 1. 1. 2022 (nařízením vlády č. [507/2021](#) Sb.) ve výši 6815 Kč. S účinností od 28. 1. 2022 došlo k jeho dalšímu navýšení o 1120 Kč a to zákonem č. [17/2022](#) Sb., který novelizoval zákon č. [117/1995](#) Sb., o státní sociální podpoře. Příslušný normativ tak činil včetně navýšení dosud (*pro srážky z příjmů za leden až září 2022*) celkem 7935 Kč. - Dle ust. § 4 (nyní nově ust. § 4 odst. 1) nařízení vlády č. [595/2006](#) Sb., o nezabavitelných částkách, ve znění pozdějších předpisů, totiž platí, že: *Zvýší-li se částky životního minima nebo normativních nákladů na bydlení podle zvláštního právního předpisu, uplatní plátce mzdy nově vypočtenou nezabavitelnou částku a částku, nad kterou se zbytek čisté mzdy sráží bez omezení, poprvé za výplatní období, do něhož připadne den, od něhož se tyto částky zvyšují.* - Není tedy podstatné, že příslušný normativ byl valorizován k 1. 1. 2022, avšak k jeho dalšímu - mimořádnému navýšení došlo až ke dni 28. 1. 2022. Obě změny nastaly s účinností (ještě) v kalendářním měsíci lednu 2022, a proto (už) ovlivnily srážky ze mzdy právě za tento měsíc leden 2022 (zatímco srážky prováděné v měsíci lednu 2022 ze mzdy za měsíc prosinec 2021 proběhly ještě podle předchozích parametrů - předchozí právní úpravy).

Valorizace normativu nákladů na bydlení v r. 2022

Právní úprava pro letošní rok 2022 pracuje nejen s (běžnou) "výší částky normativních nákladů na bydlení" podle ust. § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. [117/1995](#) Sb., v platném znění, resp. ust. § 2 písm. a) nařízení vlády č. [507/2021](#) Sb., ale též s (nově zavedenou mimořádnou) "částkou navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022" dle ust. § 26a odst. 2 písm. a) zákona č. [117/1995](#) Sb., v platném znění. Uvedené "navýšení částky měsíčních normativních nákladů na bydlení" může vláda na základě zmocnění v ust. § 26a odst. 4 zákona č. [117/1995](#) Sb., v platném znění, dále zvýšit. Toto ("zvýšení navýšení" normativu) bylo provedeno s účinností od 1. 10. 2022 nařízením vlády č. [289/2022](#) Sb. Dle ust. § 1 písm. a) nařízení vlády č. [289/2022](#) Sb., se částka, o kterou se zvyšuje částka (dosavadního navýšení o 1120 Kč) stanovená v § 26a odst. 2 písm. a) zákona, je-li v rodině jedna osoba, zvyšuje o dalších 4500 Kč.

Z aktuálního navýšení normativu nákladů na bydlení se pro srážky ze mzdy počítá jen polovina

Nařízením vlády č. [289/2022](#) Sb. však současně novelizuje i nařízení vlády o nezabavitelných částkách č. [595/2006](#) Sb., když do něj doplňuje ust. § 4 odst. 2, které zní: ***"Pro výpočet základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, nebo pro stanovení částky, nad kterou se sráží zbytek čisté mzdy vypočtené podle § 279 odst. 1 věty první občanského soudního řádu bez omezení, se z částky stanovené v nařízení vlády vydaném podle § 26a odst. 4 zákona o státní sociální podpoře použije pouze polovina."***

Znamená to tedy, že pro účely srážek ze mzdy se nově počítá s částkou normativu nákladů na bydlení ve výši 10 185 Kč. Jde o součet původně od 1. 1. 2022 stanoveného normativu ve výši 6815 Kč + částku jeho navýšení od 28. 1. 2022 ve výši 1120 Kč + polovinu částky navýšení normativu od 1. 10. 2022 ve výši 2250 Kč.

Dále, pokud jde o vývoj parametrů pro srážky ze mzdy, v letošním roce 2022 resp. veličin, od nichž se odvíjejí, připomeňme, že životní minimum jednotlivce činilo (podle nařízení vlády č. [61/2020](#) Sb.) do 31. 3. 2022 3860 Kč, s účinností od 1. 4. 2022 bylo zvýšeno (nařízením vlády č. [75/2022](#) Sb.) na 4250 Kč a ovlivnilo výši srážek ze mzdy od mzdy za duben 2022. Dále bylo životní minimum jednotlivce znovu zvýšeno nařízením vlády č. [204/2022](#) Sb. s účinností od 1. 7. 2022 na částku 4620 Kč. Toto zvýšení ovlivňuje výši srážek ze mzdy od mzdy za červenec 2022.

Parametry srážek ze mzdy proto byly a jsou proto pro rok 2022 následující:

	od 1. 1. 2022 resp. od zúčtování příjmu za leden 2022 do 31. 3. 2022 resp. do zúčtování příjmu za březen 2022	od 1. 4. 2022 resp. od zúčtování příjmu za duben 2022 do 30. 6. 2022 resp. do zúčtování příjmu za červen 2022	od 1. 7. 2022 resp. od zúčtování příjmu za červenec 2022 do 30. 9. 2022 resp. do zúčtování příjmu za září 2022	od 1. 10. 2022 resp. od zúčtování příjmu za říjen 2022 do 31. 12. 2022 resp. do zúčtování příjmu za prosinec 2022
Nezabavitelná částka na povinného (dlužníka) v Kč	8846,25	9138,75	9416,25	11 103,75
Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu v Kč (1/3 nezabavitelné částky na povinného)	2948,75	3046,25	3138,75	3 701,25
Částka, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení (tzv. 100%ní částka výpočtové základny) čili hranice, nad kterou je mzda již plně zabavitelná, v Kč	23 590	24 370	25 110	29 610
Vypočtená maximální výše 1/3 zbytku čisté mzdy v Kč	7863	8123	8370	9 870

Nově (od 1. 10. 2022 čili od říjnové splátky např. důchodu, resp. od listopadového zúčtování mzdy za říjen) uplatňované částky jsme vypočetli takto:

- Nezabavitelnou částku na povinného jako 3/4 součtu aktuální částky životního minima jednotlivce a příslušného normativu nákladů na bydlení, včetně jeho předepsaných navýšení (a to prvního navýšení od 28. 1. 2022 započteného plně a druhého navýšení od 1. 10. 2022 zohledněného jen z poloviny):

(4620 Kč + 6815 Kč + 1120 Kč + 2250 Kč): 4 x 3 = 11 103,75 Kč.

- Nezabavitelnou částku na vyživovanou osobu jsme získali vydělením nezabavitelné částky na povinného 11 103,75 Kč 3, což činí 3 701,25 Kč.

- Částka, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy (po odečtení nezabavitelných částek), je dvojnásobkem součtu částky životního minima a uplatňované částky normativu nákladů na bydlení čili $2 \times (4620 \text{ Kč} + 10 185 \text{ Kč}) = 29 610 \text{ Kč}$. A z toho $1/3$ je 9870 Kč.

Postup při výpočtu srážek

Srážky se provádějí z čisté mzdy, takže až poté, co byly z hrubé mzdy odečteny záloha na daň z příjmů fyzických osob srážená z příjmů ze závislé činnosti (popř. odečtena srážková daň) a pojistné odvody. Z takto vypočtené čisté mzdy zaměstnance (povinného dlužníka) se odečte (základní) nezabavitelná částka, která je součtem nezabavitelné částky na samotného povinného (dlužníka) a nezabavitelných částek na jím vyživované osoby. *(Nezaokrouhlují se přitom jednotlivé složky celkové nezabavitelné částky, tj. nezabavitelná částka na povinného a nezabavitelné částky na vyživované osoby, ale až jejich součet u jednotlivého povinného zaměstnance, tedy (až celková základní) nezabavitelná částka, a to na celé koruny nahoru. Průběžné zaokrouhlování na dvě desetinná při stanovení výše jednotlivých nezabavitelných částek se provádí podle obecných matematických pravidel, nikoliv podle zmíněného pravidla o zaokrouhlování na celou korunu nahoru. Nicméně tím se nemusí plátce mzdy v praxi zabývat, jestliže vychází ze správně různými návody stanovené výše nezabavitelných částek.)*

I tomu největšímu dlužníkovi, na kterého je uvalena i několikrát exekuce srážkami ze mzdy, musí vždy zůstat (a tedy oprávněným věřitelům nikdy nepřipadá) alespoň nezabavitelné minimum ve výši součtu nezabavitelných částek (základní nezabavitelná částka jako součet nepostižitelné částky na povinného dlužníka a nepostižitelných částek na jím vyživované osoby) a, pokud ještě něco po odečtení nezabavitelných částek z čisté mzdy zůstalo, tak také dalších částek, jak jsou dále uvedeny (a to jedna nebo dvě třetiny onoho zbytku čisté mzdy převyšujícího základní - celkovou - nezabavitelnou částku, v závislosti na tom, zda je sráženo pro pohledávky přednostní nebo jen nepřednostní). Nezabavitelné částky jsou však jakousi absolutní jistotou pro povinného dlužníka. Pokud snad výše čisté mzdy nedosahuje ani výše nezabavitelných částek, srážky nelze provést.

Zbytek čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek až do částky, nad kterou se sráží bez omezení (nově 29 610 Kč), se rozdělí na tři třetiny. Částka přesahující hranici 29 610 Kč se pak již srazí bez omezení. Pokud zbylá čistá mzda (tzv. výpočtová základna) - po odečtení základní (celkové) nezabavitelné částky - je rovna nebo nižší 29 610 Kč, zaokrouhlí se směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách. (Maximální výše jedné třetiny z 29 610 Kč je 9870 Kč.) Případný zbytek 1 nebo 2 Kč odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi) náleží povinnému - přičte se tedy k jeho nezabavitelnému minimu.

1. třetina (zbytku čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek) je určena pro vydobytí nepřednostních pohledávek oprávněných osob (a přednostních pohledávek, pokud k jejich úhradě nepostačuje 2. třetina). 2. třetina (zbytku čisté mzdy) slouží pouze k vydobytí přednostních pohledávek, a pokud takové nejsou, vyplatí se povinnému. 3. třetina (zbytku čisté mzdy) se vždy vyplatí povinnému.

Pokud 2. třetina nestačí k uspokojení přednostních pohledávek, převádí se část přednostních pohledávek do třetiny 1., (z níž se dále uspokojují). Částka zbytku čisté mzdy přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, tedy plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte ke 2. třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbývající část se připočte k 1. třetině.

Součet vypočtené (1.) třetiny, případně dvou třetin (1. a 2.), a částky přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, je tedy postižitelnou výší příjmu. Nepostižitelnou výší příjmu (nezabavitelným minimem) je tedy součet vypočtené (3.) třetiny, případně dvou třetin (2. a 3.), a (základní) nezabavitelné částky (a případný zbytek 1 nebo 2 Kč odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi).

Triviální příklad pro ilustraci srážek z příjmů za IV. čtvrtletí r. 2022

Čistá měsíční mzda ženatého zaměstnance s jedním nezaopatřeným dítětem činí 27 694 Kč. V rámci exekuce se mu sráží ze mzdy pro uspokojení nepřednostní pohledávky. Nezabavitelná částka na samotného povinného dlužníka činí 11 103,75 Kč, k čemuž se přičte 2 x 3701,25 Kč na vyživované osoby (manželku a dítě). Celková (základní) nezabavitelná částka tak činí 18 506,25 Kč, po zaokrouhlení (na celou korunu nahoru) 18 507 Kč. Základní nezabavitelnou částku odečteme od čisté mzdy, zbytek čisté mzdy pak činí 9187 Kč, který rozdělíme na třetiny po 3062 Kč. A zbude 1 Kč. Na úhradu exekučně uspokojované nepřednostní pohledávky připadne jedna třetina (1. třetina zbytku čisté mzdy) čili 3062 Kč, které budou zaměstnanci sraženy ze mzdy. Zaměstnanci zůstává 24 632 Kč (2 x 3062 Kč čili dvě třetiny (2. a 3. třetina zbytku čisté mzdy) a zbytek 1 Kč a základní nezabavitelná částka 18 507 Kč).

Jestliže by exekuce srážkami ze mzdy byla nařízena pro uspokojení přednostní pohledávky, ve prospěch věřitele by byly sraženy dvě třetiny zbytku čisté mzdy (po odečtení nezabavitelných částek) čili 6124 Kč (2. a 1. třetina zbytku čisté mzdy). Povinnému dlužníkovi by zůstalo jen 21 570 Kč (základní nezabavitelná částka 18 507 Kč a jedna třetina (3. třetina) zbytku čisté mzdy 3062 Kč a zbytek 1 Kč).

Paušální náhrada nákladů provádění exekuce pro plátce mzdy

Pokud jde o exekuci nařízenou nově od 1. 1. 2022,^[3] vzniká zaměstnavateli nárok na paušálně stanovenou náhradu nákladů pro plátce mzdy (za provádění srážek), a to ve výši 50 Kč za měsíc. Paušální náhrada nákladů se uspokojuje před všemi ostatními pohledávkami z první třetiny (zbytku čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek), která je určena pro vydobytí nepřednostních pohledávek (a přednostních pohledávek, pokud k jejich úhradě nepostačuje druhá třetina). V případě srážek pro nepřednostní pohledávku by tedy ze zaměstnanci sražených 3062 Kč připadlo 50 Kč zaměstnavateli a oprávněnému věřiteli 3012 Kč, v případě srážek pro přednostní pohledávku by ze zaměstnanci sražených 6124 Kč připadlo 50 Kč zaměstnavateli a oprávněnému věřiteli 6074 Kč.

Shrnutí

Letošní rok 2022 je nebývale bohatý na změny parametrů srážek ze mzdy. Příčinou je mimořádně nepříznivý inflační vývoj a zdražování a z toho vyplývající nárůst nákladů na živobytí. **Ke změně došlo pro každé z kalendářních čtvrtletí roku 2022. V každém čtvrtletí se tedy uplatňovaly jiné parametry (jiná čísla).**

Změny a míru nárůstu nezabavitelného minima v průběhu kalendářního roku můžeme ilustrovat na příkladu, kdy se povinnému dlužníkovi nemění výše čisté mzdy, avšak zvyšuje se mu nezabavitelné minimum, a tak mu zůstává ze mzdy stále více a naproti tomu oprávněnému věřiteli připadá stále méně.

Exekuce z čisté mzdy ve výši 27 694 Kč ženatého zaměstnance s 1 nezaopatřeným dítětem pro nepřednostní pohledávku	Sráží se ve prospěch oprávněného věřitele	Zůstává povinnému dlužníkovi
1. čtvrtletí 2022	4316 Kč	23 378 Kč
2. čtvrtletí 2022	4154 Kč	23 540 Kč
3. čtvrtletí 2022	4000 Kč	23 694 Kč
4. čtvrtletí 2022	3062 Kč	24 632 Kč

Závěr: Praktické uplatnění nejnovější změny v listopadu 2022 při zúčtování mzdy za říjen

Plátce mzdy (zaměstnavatel) uplatní nově vypočtené nezabavitelné částky (a další uvedené nové parametry srážek ze mzdy) poprvé za výplatní období, do něhož připadne den, od něhož se tyto částky mění. Nové nezabavitelné částky ovlivňují (až) mzdu za měsíc říjen 2022, zúčtovanou a vyplácenou v listopadu 2022, zatímco mzda za měsíc září 2022 vyplácená v říjnu 2022 bude (ještě) zúčtována podle dosavadních nezabavitelných částek.

Richard W. Fetter,

právník specializující se na pracovní právo a související kapitoly práva občanského

[1] K přednostním pohledávkám viz ust. § 279 odst. 2 občanského soudního řádu. Ostatní pohledávky než specifikované v předmětném ustanovení zákona, jsou pohledávkami nepřednostními.

[2] Viz ust. § 299 a násl. občanského soudního řádu.

[3] Viz ust. čl. III bodu 3 zákona č. [286/2021](#) Sb. (novela občanského soudního řádu a dalších zákonů).

Další články:

- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci – 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci – 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)